

PAPA KLENT V. OSLOBODIO TEMPLARE OPTUŽBI O HEREZI

Željko KRUSEL

Trebalo je proteći punih sedam stoljeća da bi se i formalno potvrdilo da u krvi i vatri ukinuti red Družbe nije bio heretički, već da je glavni motiv progona bilo otklanjanje njihovog ogromnog bogatstva, iz kojeg su proizlazili i politički utjecaji.

Tajne vatikanskih arhiva

Vatikan ovih dana objavljuje publikaciju »Processus contra Templarios«, a riječ je, zapravo, o procesnom spisu sudjenja velikom templarskom meštru iz 1312. godine, pronađen u tajnom vatikanskom arhivu tek prije nekoliko godina. U tim spisima njih je tadašnji papa Klement V., iako je bio izravno upleten i u templarska uhićenja, oslobodio optužbi za herezu, ali red više nije bio obnovljen, opet zbog odnosa političke moći.

Templare su 1118. (neki izvori navode i 1119. godinu) u Jeruzalemu osnovali francuski vitezovi predvođeni Huguesom de Payensom i Geoffroyem de Saint-Omerom kao družbu »Siromašnih vitezova Kristovih«, s temeljnim ciljem da u razdoblju križarskih ratova štite kršćanske hodočasnike koji su masovno dolazili u Svetu Zemlju. Nazivali su ih i »Siromašni vitezovi hrama Salomonovog«, što je kasnije skraćeno na »Vitezovi Hrama«, iz čega je i nastao pojam templari.

Bogatstva stekli na mrtvu ruku i štitom vitezove i štitonoše te svećenike i braću pomoćnike raznih zanimanja. Bilo ih je lako prepoznati po obrijanim glavama i dugim neurednim bradama, a na opremi, koja je njihovim propisima bila strogo propisana, bio je našiven ili izvezen veliki crveni križ. Iako su se zaklinjali na skromnost i međusobnu jednakost, ratne su im zasluge postupno donosile ogromno bogatstvo, zasnovano na brojnim darovanim feudalnim posjedima. U tadašnjoj kršćanskoj Europi, po kojoj su se ubrzano širili nakon pada Jeruzalemskog kraljevstva u ruke Saracena, nije bilo vladara, a kamoli crkvenog reda, koji bi se po posjedima mogao mjeriti s njima. Zbog toga su i postali prvi europski bankari, koji su osmislili i preteču današnjih mjenica te »papirni« novac, odnosno potvrde s kojima se u drugim zemljama moglo podizati deponirane zlatnike. Sve ih je to i stajalo glave.

Pohlepni kralj Filip Lijepi

Francuski je kralj Filip IV. Lijepi želio prigrabiti templarske posjede, pa ih je tužio papi Klementu V., također Francuzi. Tvrdio je da Isusa ne smatraju pravim Bogom, odnosno da ga smatraju lažnim prorokom, da gaze, pljuku i mogle na križ, da vjeruju kako ih od grijeha može odriješiti njihov rečlovički starješina veliki magistar, te da su skloni i najbizarnijim homoseksualnim orgi-

U krvi i vatri ukinuta družba »Siromašnih vitezova Kristovih« doživjela je satisfakciju nakon sedam stoljeća, a tek sada je otkriveno da je optužba za herezu zapravo bila »dimna zavjesa« kako bi se francuski kralj Filip IV. Lijepi domogao njihovih golemih bogatstava

Francuski kralj Filip IV.

Replike tri pečata koje su inkvizitori koristili pri istragama prije 700 godina, na dokumentu kojim je papa Klement V. oslobodio templare optužbi za herezu

jama. U petak 13. listopada (tu je i ishođište fame o petku 13!) svi su francuski templari bačeni u tamnice, da bi ih zatim inkvizitori podvrgli najtežim torturama i na stotine njih spaljeno je na lomacima, dok je samo manji dio pobjegao u rubne europske zemlje. Iako je i onda bilo jasno da papa nije bio uvjeren u njihovu krivnju, 1312. je zbog izravnih prijetnji francuskog kralja na koncilu bio

prisiljen objaviti raspuštanje reda. Nedavno pronađeni sudski spis očito je bio svojevrsno Klementovo »moralno pranje« od zločina koji je svjesno učinjen. Sva templarska imovina nije, međutim, pripala pohlepnom i proklinjanom kralju (iste je godine iznenada umro!), već uglavnom ivanovcima, koji su kasnije postali poznatiji kao Malteški vitezovi, ali se u kasnom srednjem vije-

Templarski posjedi od Drave do Jadrana

Prema istraživanjima povjesničarke Lelje Dobronić, u Hrvatskoj se templari pojavljuju u drugoj polovici 12. stoljeća, jer su tuda prolazili putevi za Svetu Zemlju. Ugarsko-hrvatski kralj Stjepan III. potvrdio im je prve zemljišne donacije. Tijekom vremena stekli su, među ostalim, Zdelu na Bilogori, Glogovnicu, Dubicu, Sveti Martin (današnju Božjakovinu), Našice, Opoj-grad, Novu Raču, Novu Ves (Zagreb) te Vranu kod Biograda, koja će zbog neposredne blizine jadranske obale imati iznimni značaj za naglo jačanje uloge templara u burnim političkim zbivanjima. Gotovo svaki član dinastije Arpadović darovao im je posjede i pritom ih oslobađao svih

davanja. U njihovim je rukama neko vrijeme bio i Senj, pa su mogli kontrolirati i trgovačke puteve. Prestankom križarskih ratova, hrvatski su se templari (i tu su mahom bili oni francuskih korijena!) okretali borbi protiv bogumila, dakle bosanskih heretika, djelujući prema papinskim instrukcijama. No, najpoznatija ratnička epizoda vezana uz templare zbiljava se tijekom tatarske provala u Hrvatsku i Ugarsku 1241., kada je u bici na riječi Saj izginula cijela njihova četa, zajedno s velikim magistrom Rembaldom de Caronom. Nestanak templara s hrvatskih prostora nije bio tako dramatičan kao u Francuskoj, ali je odašiljanje papina pisma o zabra-

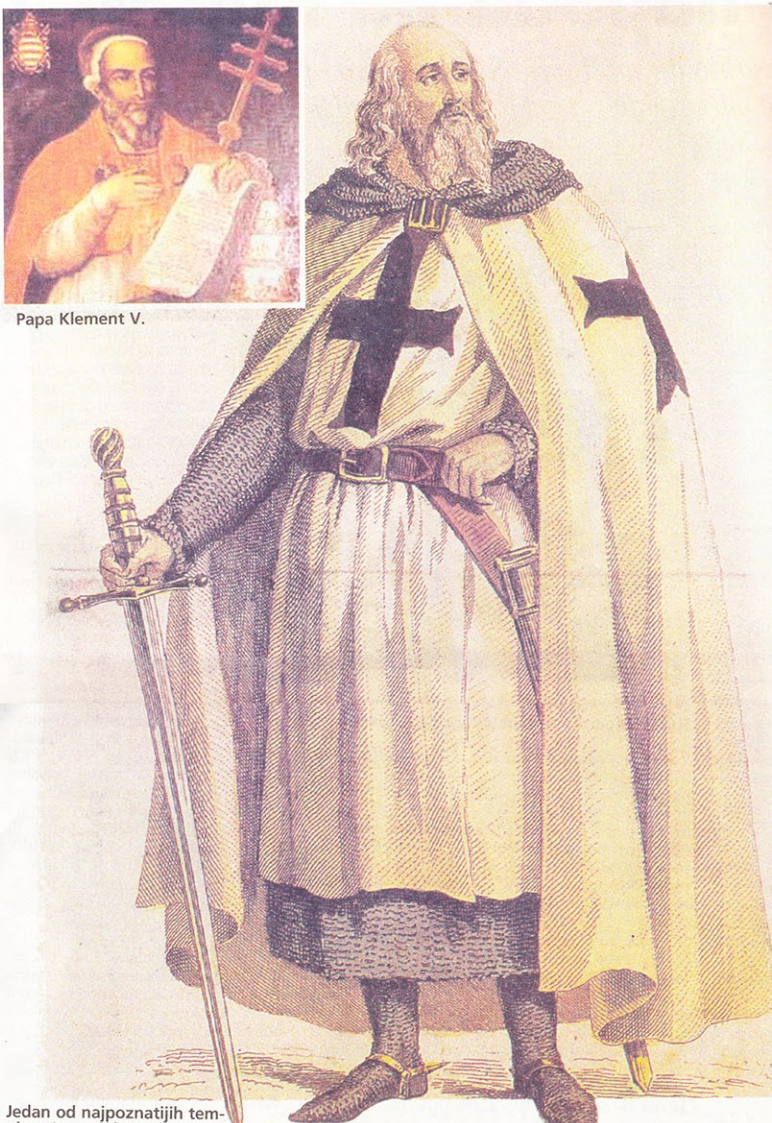
ni toga reda značilo da im je novi kralj Karlo Robert iz dinastije Anžuvina morao oduzeti sve posjede. Templarske su relikvije, zlato i ostale dragocjenosti bile ispravna pohranjene u zadarskom samostanu sv. Krševana, ali nije poznato tko ih je i kada otada odnio. Posjed Vrana, gdje nastaje i povijesno često spominjani Vranski priorat, dobili su ivanovci, koji su imali ovlasti nad njihovim posjedima u cijelom kraljevstvu. Kulturološki gledano, templari i ivanovci su za Hrvate zaslužni po tome što su, uz širenje pismenosti, donosili nove zapadne graditeljske trendove, uglavnom romaničke i ranogotičke, prepoznatljive po tzv. braničkulama kružnoga presjeka.

Templarska crkva sv. Martina u Našicama

Papa Klement V.

Jedan od najpoznatijih templara Jacques de Molnay

ku i njihova važnost počinje gubiti. Templarska je povijest bila toliko bogata i kontroverzna, a sudbina dovoljno stravična da su se oko njih odmah počeli ispreplati najrazličitiji mitovi i teorije zavjere.

Teorije zavjere

Ta mitomanija vrhunac doživljava upravo planetarnom poznatom knjigom

Spaljanje na lomaci

»Da Vincijev kod« te najrazličitijim tekstovima o zlatnom gralu i zavjetnom kovčegu, čiji su čuvari bili, dakako, nesretni templari. Iz njih se izvlači i geneza bizarnog Siomskog priorata, navodnog čuvara »prave istine« o Isusu Kristu i njegovim potomcima, nastanak iluminata i slobodnih zidara (masona) i još niz fantastičnih priča o rodoslovljima koja bi trebala sezati do našeg vremena.

Benedikt XVI. u vatikanskim tajnim arhivima

Replika dokumenta pape Klementa V. o templarima iz 1301. koji je otkriven 2001. a objavljen 9. listopada u Vatikanu

Solomonov hram u Jeruzalemu

VITEZOVİ TEMPLARI

Vitezove templare, srednjovjekovni kršćanski vojni red, optužen za herezu i upuštanje u nedozvoljene spolne odnose, Sveta Stolica će djelomice rehabilitirati nakon što se u Vatikanu objave dokumenti s njihovih sudjenja koji su strogo čuvani 700 godina

<p>Reprodukcija zapisa sa sudjenja templarima je opisna knjiga koja se prodaje po cijeni od 5900 eura</p>	<p>Povijest vitezova templara</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Rano 12. stoljeće Red siromašnih vitezova Krista i Solomonomovog hrama osnovan je u Francuskoj za vrijeme Križarskih ratova - kršćanskog vojnog pohoda u Svetu zemlju ■ 1118.-1127. Vitezovi templari tragaju za Zavjetnim kovčegom ispod jeruzalemskog hrama. Vltraji na katedrali u francuskom gradu Chartresu ukazuju na njihovu misiju traganja za kovčegom ■ Prema tradiciji, Zavjetni kovčeg sadrži Deset zapovijedi ■ 1128. Vitezove templare službeno priznaje papa a njihov utjecaj se širi od Bliskog istoka do Skandinavije ■ 1291. Poraz u Križarskim ratovima. Templari bježe na Cipar. Za to vrijeme templari su vodeći posuđivači novca, uz kamate, u Europi ■ 1307. Francuski kralj Filip IV pokreće uhićenja templara a njihova imovina se konfiscira ■ 1314. Posljednji meštar templarskog reda je spaljen na lomaci 	<p>Legende o vitezovima templarima</p> <p>Mnoge legende su povezane s otkrićem templara kako se u Jeruzalemu nalazi Zavjetni kovčeg i Sveti gral a prema nekim legendama templari su pronašli i kovčeg i gral te ga sakrili</p> <p>ZAVJETNI KOVČEG</p> <p>SVETI GRAL</p>
---	---	---

U Hrvatskoj obnovljen templarski red

Na internetskim je stranicama moguće pronaći podatke da je u Hrvatskoj zapravo već i obnovljen templarski red, i to kao udruga Suvereni vojnički red hrama Jeruzalemskog, čije je sjedište u Karlovcu. Navodno održan već drugi po redu Templarski viteški konvent, na kojem se dosadašnji veliki magistar Alfred...

vršitelj dužnosti zapovjednika za Hrvatsku. Prema onome što je objavljeno, templarski statut govori da su osnovani »u cilju promicanja, razvitka i unapređenja praktiranja ekumenskog kršćanstva te proučavanja ideala i prakse srednjovjekovnog templarskog viteškog redax. Red, kažu, okuplja tridesetak članova na više naci-